

EKOLOGICKÁ DETEKTIVKA

DOBROMILA

RADOMÍR

**KRIMINÁLNÍ PŘÍBĚH PRO KAŽDÉHO
ANEŽ
KDO JE VĚTŠÍ MILOVNÍK PŘÍRODY
A KDO NEMILOSRDNÝ VRAH ?**

KDO JE MILOVNÍK PŘÍRODY DOOPRAVDY A KDO JEN NA OKO? KDO VLASTNĚ PŘÍRODU A ZVÍŘATA ZABÍJÍ?

Představujeme vám zcela všední příběh dvou sousedů, kdesi na kraji většího města. Vaším úkolem je poznat, kdo se chová lépe k přírodě a kdo z nich je zabijákem přírody a zvířátek. Svatoušek není ani jeden, ale přesto se jeden ze sousedů chová k přírodě citlivěji. Oběti jejich činů jsou někdy jasně viditelné, jindy jsou to následky skryté.

Pozorně si prohlédněte každý obrázek, přečtete každé slovo. Všude jsou jasné či skryté nápovědy, které dobrý detektiv odhalí. A pomohou vám určit jasného zabijáka přírody a zvířat. Ale dost už řečí, pojďme společně pátrat....

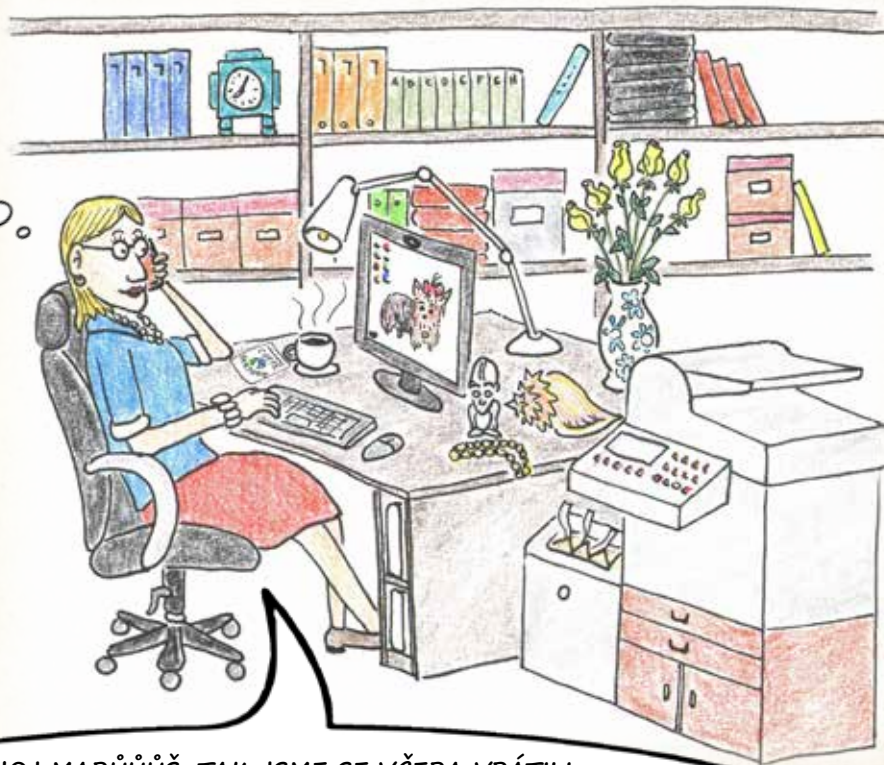

PŘEJI
VÁM KRÁSNÝ
DEN. MÉ JMÉNO JE
DOBROMILA PATŘIČNÁ.
POKUD VÁS ZAJÍMÁ, CO
JSEM ZAČ, TAK HNED NA
ÚVOD PROZRADÍM, ŽE MŮJ
ŽIVOT JSOU HLAVNĚ ZVÍŘÁTKA,
KTERÁ ZBOŽŇUJI. ZE
VŠECH NEJRADŠÍ MÁM SVOJÍ
JORKŠÍRKU KARMEN.
NAOPAK NENÁVIDÍM LIDSKÉ
ZRŮDY, KTERÉ DOKÁŽÍ
UBLÍŽIT NĚMÉ TVÁŘI,
S TĚMI PROSTĚ
NEMÁM SLI-
TOVÁNÍ.

NAZDAR!
JÁ SEM ŇÁKEJ
RADOMÍR VOKURKA
A TA PANINKA
PATŘIČNÁ JE MOJE
SOUSEDKA. JÁ TAKY Z
CELÉHO SRDCE MILUJU
ZVÍŘÁTKA.... NEJRADĚJI
NA SMETANĚ,
S KNEDLÍKEM A
SE ZELÍM, NEBO
NA DIVOKO.

AHOJ MARŮŮŠ, TAK JSME SE VČERA VRÁTILI
Z DOVČÍ V TUNISKU. HELE, FAKT SUPER, KRÁSNÝ PŘÍSTUP DO VODY, NIKDE
ŽÁDNÍ JEŽCI, PROSTĚ IDYLA. BYLO TO ZA HUBIČKU A TA KUCHYŇĚ... SVÁŤA SI DAL
I ŽRALOČÍ POLÍVKU, ALE JÁ JSEM SI RADĚJI JEN LÍZLA. VEZU TI PÁR SUVENÝRŮ Z TRHU,
ZROVNA JE TU MÁM PŘED SEBOU NA STOLE. KOUPILA JSEM SI TAM ŠATY, BLŮZU,
ALE ASI TO VLASTNĚ NEUNOSÍM. TAK KDY SE POTKÁME?

UŠÁCI, UŠÁCI,
KDY PUDETE NA TÁCY?
UPEČU VÁS DOZLATOVA,
POCHUTNÁM SI ZAS
A ZNOVA.

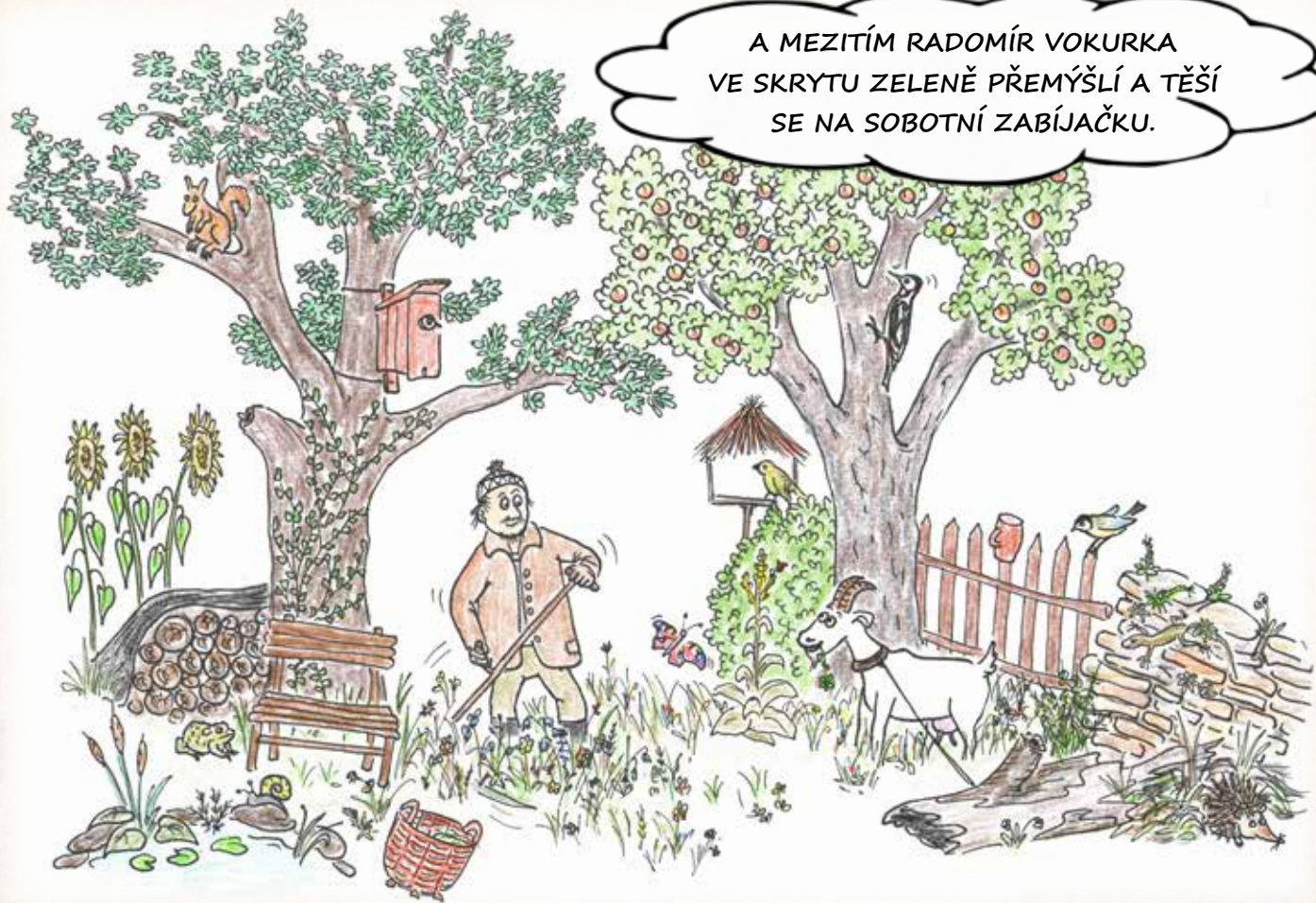

DOBRUŠ
UŽ NEVRČ!
ZAČAL DRUHEJ
POLOČAS.

ALE KUŠUJ! SNAD NECHCEŠ, ABY NÁM
SEM OD VOKURKY, Z TOHO JEHO BINCE, ZASE NALEZLI TY PAVOUCI,
RŮZNÝ HMYZ A KDO VÍ, CO JEŠTĚ ZA HAVĚŤ. A NAVÍC, CO BY SI O NÁS POMYSLELI
VŠICHNI NORMÁLNÍ SOUSEDI?! JÁ CHCI MÍT KRÁSNEJ, NÍZKEJ, UDR-
ŽOVANEJ TRÁVNÍK A NE SAMEJ PLEVEL!

A MEZITÍM RADOMÍR VOKURKA
VE SKRYTU ZELENĚ PŘEMÝSLÍ A TĚŠÍ
SE NA SOBOTNÍ ZABÍJAČKU.

TAK ZAVŘI
OČI BROUKU...

TEDA RÁĎO,
I LETOS JSOU JAKO
LUSK! TO ZAS BUDOU
JELÍTKA...

TY VRAHOUNI
PROKLETÝ! CHUDÁCI
PRASÁTKA SI NEZASLOUŽÍ
SKONČIT POD
KUDLOU.

 SUPERMARKET

CHLEBA A PIVKO SEM KOUPII, TLAČENKU A MASO MÁM ZE ZABÍJEČKY, BRAMBORY SI NAKOPU. JO, PŘÍŠTĚ JEŠTĚ SIRKY, VČERA SEM SI SKOREM NEZATOPII....

KUŘE V AKCI, TRESKU, LOSOSA A VEJCE ZA 1,50 KČ MÁM, BRAMBŮRKY NA VEČER DVAKRÁT, ANANAS I BANÁNY TAKY. NEZAPOMNĚLA JSEM ANI NĚCO POŘÁDNÝHO NA HUBENÍ PLEVELE A NOVÝ EXTRA BĚLÍCÍ PRACÍ PRÁŠEK. A NA ZÍTŘEJŠÍ GRILOVAČKU BRAZILSKÉ BIFTEKY A VÍNEČKO Z JIŽNÍ AFRIKY, TO BUDE ŽRÁDLO.

 SUPERMARKET

KAM CIVÍŠ, TYYY...!
NO JO, TO JSEM SI
MOHLA MYSLET...
SOCKA VOKURKA.

 SUPERMARKET

ALE TEĎ UŽ TĚ MÁM
FAKT DOST, TY JEDEN VRAHOUNE.
JEN POČKEJ, JÁ TI TO ZA VŠECHNY TY
KRÁLÍČKY A PRASÁTKA, CO JSI TAK BEZCIT-
NĚ ZAMORDOVAL, SPOČÍTÁM. NAVÍC SE
PODÍVEJ NA TU ROZTRŽENOU SUKNI,
ÚPLNĚ NOVÁ, TO TĚ VYJDE
DRAHO!

NO JO, SNAD
SE ZAS TAK NESTALO, SOUSEDKO,
OMLOUVÁM SE... A TAK JÁ TO ZAŠIJU,
MÁM S TÍM SPOUSTU ZKUŠENOSTÍ, TUHLE
BUNDU SI SPRAVUJU SÁM UŽ HODNĚ LET.
MÁTE TO ROZTRŽENÉ VE ŠVU, TO
ANI NEPOZNÁTE....

TY, SOUSEDE! KOLIKRÁT JSEM TI
UŽ ŘÍKALA, AŽ SI TEN SMRADLAVEJ HNŮJ VOZÍŠ TŘEBA DO OBEJVÁKU,
MÍSTO ABYS TADY S NÍM ZAMOŘOVAL OVZDUŠÍ A OKOLNÍ KRÁSNOU PŘÍRODU!!!
JEDEN SE TADY NEUSTÁLE SNAŽÍ ZACHRÁNIT PLANETU, POCTIVĚ TŘÍDÍ METRÁKY
ODPADU, ÚZKOSTLIVĚ PEČUJE O NEBOHÉ NĚMÉ TVÁŘE A DRUHEJ NIČÍ
VŠE, CO MU PŘIJDE POD RUKU...

TO JSOU DNESKA LIDI....
KDYBY BYLI VŠICHNI TAKOVÍ, JAKO TY, TAK
BY LIDSTVU NESTAČILO ANI DESET ZEMĚKOULÍ, NA-
TOŽ TA NAŠE JEDNA!!! VZPAMATUJ SE A ZAČNI S TÍM
KONEČNĚ TAKY NĚCO DĚLAT NEBO BUDE
VÁŽNĚ POZDĚ....

.....
.....
.....

Kdo je větší milovník přírody a kdo nemilosrdný vrah? Hříšníka zapiš sem:

.....

Ted' se vrať na stranu 3 a pod každý obrázek si napiš, co na obrázku je k přírodě šetrné (se znaménkem +) a co přírodě škodí (se znaménkem -). Zaměř svou pozornost nejen na ilustrace (zařízení domácnosti, zahradu, nákupní zvyklosti aj.), ale i na texty v bublinách a čti mezi řádky.

Na stranu 15 pokračuj, až všechny obrázky projdeš ještě jednou, pomalu stránku po stránce.

Ještě jednou se ptáme, kdo je vrah? Hříšníka zapiš sem: .....

Můžeme být sebevětší milovníci zvířat (jako Dobromila), ale když se chováme v rozporu s **přírodními zákonitostmi**, pak nám naše planeta nemůže poskytnout zdravý domov pro život. Můžeme být sebelepší pěstitelé vlastní zeleniny a chovatelé zvířat, být skromní a soběstační (jako Radomír), ale když se nebudeme zajímat o **aktuální poznatky**, spousta věcí nám unikne.

Nicméně suma sumárum, z našeho detektivního příběhu plyne, že Dobromila svým životním stylem zatěžuje planetu mnohem více. Tomu říkáme, že má větší **ekologickou stopu**. Příliš velká ekologická stopa nám říká, že příroda nemůže dlouhodobě poskytovat člověku zdravý domov a zdravé životní prostředí. A to jednoduše proto, že **přírodu přetížíme** a ta přestane zvládat obnovovat vše, co tolik potřebujeme (čistý vzduch, čistá voda, úrodná pole a lesy, zdravé potraviny).

Svou ekologickou stopu má **každý člověk**, protože potřebuje jíst, pít a někde bydlet. Toto všechno se dá dělat mnoha způsoby, některé jsou šetrné k přírodě, jiné jsou pro planetu devastující. A právě tím, že se o to budeme zajímat a postupně zlepšovat své chování, můžeme přírodě a naší Zemi pomoci. Důležité je vědět, že pomoci může každý. Stačí dělat postupně **malé krůčky** a uvidíte, jak moc se toho změně za měsíc nebo za rok.

My v České republice, v Evropě, si žijeme velmi dobře. A jestli chceme žít podobně příjemný život dlouhodobě, musíme každý **změnit naši spotřebu** nebo se trochu uskromnit.

PODÍVEJME SE NA OBA HLAVNÍ HRDINY A POJĎME DOŘEŠIT, KDO JE VĚTŠÍ VRAH ZVÍŘAT?

Tady je bilance spotřeby pana Vokurky

Zvířata z jeho dvorku: prase, králík, koza, slepice (potravin) a myš (zvíře z volné přírody žijící v blízkosti lidských sídel).

Prase 2x

Králík 4x

Slepice 12x

Myš 6x

Koza 1x

A tady je bilance paní Patřičné

Zvířata z velkokapacitních chovů kdesi daleko: prase, slepice, kráva, losos (potraviny). Volně žijící zvířata z naší přírody: ježek, netopýr, ještěrka, skokan, otakárek, pěnkava (nemá živou zahradu a používá chemické jedy na plevel a škůdce). Volně žijící zvířata exotická: mořská želva (vybetonované pláže, kde želvy nemůžou kvůli turistům klást vejce) a další mořští živočichové (koupila si lasturu a perleťový náhrdelník, což vede k ničení pobřeží), slon (koupila sošku ze slonoviny), levhart, papoušek, tapír a orangutan (kvůli kácení pralesů na plantáže pro palmový olej a zvěřování pastvin pro hovězí dobytek), žirafa (díky dovozu potravin běžně dochází ke kolizím s mnoha zvířaty). Žralok (zbytečně vybíjení vzácných mořských zvířat), treska (nadměrný rybolov směřuje k vyhubení nedávno hojného druhu).

Prase 1x

Slepice 13x

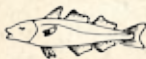
Kráva 1x

Losos 1x

Treska 1x

Ježek 1x

Netopýr 5x

Ještěrka 3x

Skokan 1x

Otakárek 10x

Pěnkava 1x

Kareta 1x

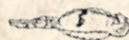
Slon 1x

Levhart 1x

Papoušek 3x

Tapír 1x

Orangutan 1x

Žralok 1x

Žirafa 1x

SOUSEDKO,
NESU VÁM TY VEJCE
A SLANINU.

DĚKUJI,
TO BERU, ZVÍŘATA
SE MAJÍ U VÁS DOBŘE.
TEDY, AŽ NA TY VAŠE
KRÁLÍKY. CO TAKHLE
VÝBĚH V TRÁVĚ?

NO JO NO, SOUSEDKO,
TO VÍTE, PLETIVO ZAHRABAT HLUBOKO
DO HLÍNY, TO CHVILKU ZABERE... A KOUKÁM, ŽE JSTE
ZAČALI POUŽÍVAT DEŠŤOVKU NA ZALÉVÁNÍ, NECHALI JSTE
LUČNÍ KYTKY KVĚST, MÁTE KOMPOST A VYVĚSILI JSTE
BUDKU. TOMU ŘÍKÁM SLUŠNÝ ZAČÁTEK!

TAKY MÁME ZAJIŠTĚNÉ OKNO PROTI
NÁRAZU PTÁKŮ, ALE TO JE PROZATÍM VŠECHNO, MÁME RÁDI
SVĚ. JO, A TROCHU JSME ZAČALI ŘEŠIT VĚCI V OBCHODĚ, KOUKÁME NA
ETIKETY, A KDYŽ TO JDE, KUPUJEME HLAVNĚ LOKÁLNÍ VĚCI. A OBČAS
HLEDÁME VÝROBKY BEZ PALMOVÉHO OLEJE,
TO JE TEPRVE DETEKTIVKA.

Rozhoduje každý z nás

Dnešní svět nabízí nepřehledné množství možností a je jen na nás, na kupujících, čemu dáme přednost. Nikdo nebude vyrábět výrobky, které nikdo nekupuje. Zákazníci svým výběrem určují kvalitu výrobků. Mysleme na to všichni, když nakupujeme, protože to je vlastně naše hlasování o tom, co je dobré a co ne. Co opravdu chceme a co nikoliv.

- ✿ Nemají podobný výrobek bez palmového oleje?
- ✿ Nevyrábí se ten výrobek i u nás?
- ✿ Musím mít maso na talíři každý den?
- ✿ Nemůžu si to maso a zeleninu koupit na trhu od lokálního farmáře?
- ✿ Potřebuji vůbec tento výrobek? A nemají někde jeho ekologičtější variantu?
- ✿ Kde máme nejbližší bezobalový obchod? A budou tam mít něco zajímavého i pro mě?
- ✿ Najdu exotické produkty s certifikací BIO nebo Fairtrade?
- ✿ Jaká šetrná kosmetika a drogerie je pro mne cenově dostupná? A potřebuji vůbec tolik lahviček?

Každá malá změna k lepšímu se počítá. Takže měj oči otevřené! A i když se ti to v mozku zavaří a jsi teprve na začátku, časem zjistíš, že všechno je nakonec logické a zapadá to do sebe. Pátrej ve svém okolí, co vše jde vylepšit s minimem úsilí. A třeba si někdy troufneš i na větší akce. Nezapomeň, že příroda člověka nepotřebuje, ale člověk přírodu ano.

A teď rozuzlení s podrobným popisem, co je k přírodě šetrné a co naopak

Strana 3

– **Sušička prádla** je spotřebič s obrovskou spotřebou elektřiny. Usušení jedné várky prádla je energeticky asi 5x náročnější než samotné praní. Slunce a vítr udělají stejnou práci zadarmo, navíc zcela ekologicky. Řešením může být sušička s tepelným čerpadlem, která významně sníží spotřebu elektřiny.

+ **LED osvětlení** má vysokou účinnost a snižuje výrazně spotřebu elektřiny. Díky dlouhodobé životnosti LED diod se značně zvýšila i životnost svítidel. LED svítidla neobsahují škodlivé látky a po ukončení provozu se recyklují jako jiný elektronický odpad. Výroba LED diod je ekologicky nenáročná.

+ **Přírodní kosmetika a drogerie** neobsahuje ropné deriváty, ani umělé konzervanty, umělá barviva nebo vůně, nebyla testovaná na zvířatech. Obsahuje šetrné mycí složky, v přírodě se rozkládá na neškodné látky. Přebytky kosmetiky a drogerie (např. nevhodný dárek) nemusíme vyhazovat, ale můžeme darovat nebo vyměnit v rámci lokálních bazárků, většinou primárně s oblečením. Zatímco běžně dostupná kosmetika a drogerie může obsahovat chemické látky, které nevyčistí ani čistírna odpadních vod. Navíc povětšinou obsahuje složky vyráběné z palmového oleje. (Z obrázku není patrné složení výrobků.)

+ **Pračka** s nízkou energetickou náročností a nízkou spotřebou vody může být sice dražší, ale díky její úspornosti se ekonomicky vyplatí již po pár letech. Proto také pračku vždy vybíráme podle energetického štítku.

Strana 4

– **Lednice** starší 10 let má násobně větší spotřebu elektrické energie, proto je nejlepší ji co nejdříve nahradit novou, v energetické třídě minimálně A+. Ekonomická návratnost této investice je okolo 5 let.

+ **Využití starých věcí** je ekologické, protože není potřeba vyrábět nový výrobek (např. stará skříň). Toto většinou neplatí pro elektrospotřebiče (např. stará lednička). Díky technologickému pokroku umíme vyrobit mnohem úspornější spotřebiče.

– **Spotřeba masa** má významný dopad na životní prostředí. Omezením konzumace masa značně snížíme naši ekologickou stopu. Týká se to hlavně spotřeby masa z velkochovů (špatné podmínky pro zvířata, velká energetická náročnost, ohromná spotřeba krmiva a vody). Domácí chovy s místním krmivem a osobní péčí o zvířata mohou být pro přírodu příznivé.

Strana 5

– **Osobní letecká doprava** způsobuje velké emise skleníkových plynů, které kvůli mezinárodní letecké dopravě vzrostly v posledních dvou desetiletích o 130 %. Můžou za to převážně cestující na dovolenou nebo za zábavou. Tímto tempem budou emise z letectví v roce 2050 až 10krát vyšší než v roce 1990.

– **Řezané květiny** (růže na stole) nejsou téměř pěstovány v České republice. Dnes je 98 % řezaných květin na český trh dovezeno s obrovskou ekologickou stopou dopravy, převážně letecké. Navíc je potřeba velké množství chemikálií a vody. Mnohdy pak chybí pitná voda pro lidi i zvířata.

+ **Káva s certifikátem Fairtrade** splňuje podmínky pro férový obchod. Pěstitelé dostávají takovou výkupní cenu, která odpovídá nákladům na pěstování či výrobu, a zároveň umožňuje důstojné živobytí. Fairtrade znamená spravedlivější obchodní podmínky, dodržování lidských a pracovních práv a šetrnost k životnímu prostředí. (Z obrázku není patrné logo FairTrade, detektiv by musel prošetřit na místě.)

– **Dovolená u moře s frekventovanými plážemi**, které způsobují úbytek pobřežní přírody včetně mořských organismů.

– **Nadspotřeba oděvů** je aktuální nešvar, kdy si lidé kupují více oblečení, než jsou schopni unosit. Navíc se většinou jedná o zboží z dovozu (Asie), což může znamenat, že bylo vyrobeno za nepříznivých podmínek pro lidi i přírodu (např. dětská práce, otročká práce za nízkou odměnu, poškozování životního prostředí pesticidy a průmyslovými hnojivy při pěstování např. bavlny a následně chemikáliemi při výrobě látek).

– **Nový mobilní telefon** je sice dobrým pomocníkem, ale má velkou ekologickou stopu. Například vzácná ruda koltan, která se přidává do mobilů, je těžena v Africe drancujícím způsobem a trpí místní lidé i příroda. Proto nepodléhejme zbytečně reklamě, že musíme mít stále nový model. Většinou ten stávající ještě plnohodnotně funguje. (Z obrázku není patrné stáří mobilu.)

Strana 6

- + **Vlastní zahrádka**, kde si pěstuje vlastní ovoce, zeleninu a brambory bez chemie a průmyslových hnojiv, čímž také šetří dopravu produktů z pole do skladů a ze skladů do obchodu.
- + **Sud na dešťovku** zachytává vodu, kterou lze později použít na zalévání políčka a zahrádky v horkých dnech bez deště.
- + **Chová vlastní slepice** a má vlastní domácí vajíčka.
- + **Nechává ptáky hnízdit pod střechou**, kde si svůj domov stavějí např. jiríčky. Ptáci pomáhají snížit množství obtížného hmyzu.
- **Nevytříděný odpad** je plýtváním surovinami, které by se daly ještě využít. Odpad končí na skládce, kde po požití může být smrtící pro ptáky hledající potravu.

Strana 7

- + **Fotovoltaická elektrárna na střeše** vyrábí elektřinu pro vlastní potřebu a nezatěžuje tak okolí emisemi z výroby elektřiny (skoro 50 % elektřiny se stále v ČR vyrábí z uhlí, ze kterého je hodně zplodin a také CO₂, což je zásadní skleníkový plyn, který se podílí na oteplování atmosféry).
- **Anglický trávník** je vlastně zelenou pouští. Veškerá travní hmota včetně dospělců, larev a kulek hmyzu je sekačkami rozdrčena a končí v lepším případě na kompostu. Nízká tráva se navíc rychleji vysušuje a nedává téměř žádný životní prostor živočichům. Toto řešení není pro přírodu dobré. I proto u nás výrazně ubývá hmyzu, opylovačů nebo třeba motýlů.
- **Zavlažování z vodovodu** je nejen drahé, ale navíc v dnešní době jsou místa, kde je pitné vody velký nedostatek a zalévání zahrádek je tam zakázáno.
- **Bazén s chemickým ošetřením** je často pastí pro zvířata, která se zde mohou utopit. Bazénová chemie není zdravá pro člověka a zatěžuje životní prostředí.

– **Použití umělých hnojiv a totálních herbicidů** způsobuje ničení přirozených půdních organismů a podzemní vody a také je to nebezpečné i pro člověka.

– **Nepůvodní dřeviny** jsou bez plodů a užitku pro člověka i místní přírodu.

– **Náraz ptáků do okna** patří mezi nejčastější zbytečné úhyny ptáků na světě (ročně až 1 miliarda, v České republice 1 milion). Ptáci sklo nevidí nebo se jím zrcadlí. Skla se však dají zviditelnit nálepkami, záclonami apod.

Strana 8

+ **Koza** produkuje mléko a slouží také jako přírodní sekačka zahrady.

+ **Hnízdící ptáci** v budkách i dutinách. Přirozené dutiny jsou dnes již poměrně vzácné, a tak se ptáčkům dá pomoci náhradním domovem, budkou.

+ **Krmítko pro ptáky** pomáhá v zimě ptáčkům se sháněním potravy.

+ **Pěstuje si v sadu ovocné stromy a keře.** Plody vlastní produkce jsou zdravé a o přebytky se postarají zvířata.

+ **Přírodní jezírko** slouží jako zásobárna vody a je vhodné jako napajedlo pro zvířata a biotop pro obojživelníky a vodní hmyz.

+ **Dřevo na topení** se suší pod stromem a použije se v zimě na zátop.

+ **Staré dřevo**, které zůstává v zahradě, postupně ztrouchniví a je dobrým místem pro vývoj a úkryt hmyzu, plazů a savců.

+ **Přírodní zahrada** je skvělým místem pro pestrost domácích druhů rostlin a živočichů, udržovaným v rovnováze bez používání chemie a rašeliny (ta je získávána ničením životního prostředí). Zároveň se zde pěstuje zdravé ovoce a zelenina.

Strana 9

+ **Prasátka mají výběh**, což zlepšuje jejich životní pohodu, odborně nazývanou welfare.

+ **Zdravé krmivo** vypěstované na zahrádce, např. mrkev nebo brambory. Opakem je krmná sója z dovozu používaná do krmných směsí ve velkochovech. Kvůli jejímu pěstování totiž dochází v Brazílii k odlesňování Amazonského deštného pralesa, jednoho z nejdůležitějších ekosystémů na Zemi.

Strana 10 a 11

+ Radomír má **minimální nákup**, protože většinu potravin si vypěstuje sám, také maso a tlačenku si připravuje domácí. V zimě pak topí dřevem, které mu roste na zahradě.

– Dobromila má **obří nákup**, každá položka má nějaký obal. Navíc takové množství potravin nejspíš nespotřebují a budou prošlé potraviny vyhazovat. Většina nakoupených potravin pochází z konvenčního zemědělství (umělá hnojiva, častá chemizace půdy, dlouhé transporty, eroze půdy, velkochovy s neetickým zacházením se zvířaty aj.). Naproti tomu šetrné zemědělství (např. drobný farmář, ekologické zemědělství = bio kvalita), ideálně v blízkém okolí, bere ohled na přírodu a využívá její služby (remízky, přirození predátoři, zadržování vody v krajině, hnůj v uzavřeném cyklu na farmě aj.).

– **Tropické ovoce**, které Dobromila nakupuje, k nám putuje přes půl zeměkoule a zanechává tím obří ekologickou stopu.

– Dobromila kupuje levná vejce za 1,50 Kč. Většinou se jedná o **vejce z klecových chovů**, navíc dovážená. Nízká cena je vykoupena nejméně ohleduplným způsobem chovu slepic pro vejce. Slepice tráví celý život v malé kleci. Na každou připadá prostor jen o málo větší než papír A4. Poslanecká sněmovna ČR schválila zákaz klecových chovů slepic od roku 2027, ale do té doby je na kupujících, jaká vajíčka si koupí.

– Dobromila kupuje smažené brambůrky, které jsou velmi nezdravé, plné tuku, mnohdy i toho palmového. **Palmový olej a tuk** je získáván z palem olejných pěstovaných na mnoha místech světa na úkor vypálených pralesů, což znamená ničení životního prostředí místních obyvatel, rostlin i živočichů. Mezi nejvzácnější takto ohrožené živočichy patří např. tygr sumaterský, levhart obláčkový, nosorožec sumaterský a bornejský trpasličí slon. Odhaduje se, že ročně umírá kvůli olejovým plantážím až 5 000 orangutanů.

- Dobromila má koupenou **tresku, která je ohrožená vyhynutím kvůli nadměrnému lovu**. Spolu s ní se do sítí dostávají další vzácní živočichové. Alternativou je nákup mořských ryb ze šetrného rybolovu (např. certifikát MSC).
- Dobromila kupuje spoustu **nešetrné drogerie**. Čistírny odpadních vod vyčistí pouze část chemie, ale ne všechnu. Určitá část zbytků nešetrných chemických látek může přecházet do řek a přírody.
- Dobromila používá **jedovaté herbicidy a umělá hnojiva**, která vybijí přirozený život v půdě, na povrchu i ve vodě.
- Dobromila zmiňuje **víno z Afriky**. Dlouhý transport přes moře znamená velkou ekologickou stopu výrobku, navíc jsou při dopravě v Africe a jinde ve světě běžné střety s mnoha zvířaty.
- Dobromila se těší na **hovězí maso z Brazílie**, které musí urazit velmi dlouhou cestu přes moře a je proto jednoznačně neekologické. Navíc stálé rozšiřování pastvin kvůli světové poptávce po mase způsobuje masivní odlesňování Amazonského deštného pralesa. Naproti tomu hovězí maso získané ze zvířat chovaných na pastvinách, např. v podhůří českých hor, je pro ochranu přírody přínosem (krávy spásají trávu a zamezují zarůstání cenných luk).

Strana 12

- + Radomír **opravuje věci** a nemusí kupovat nové.
- Vše, co se poškodí, rozbije nebo roztrhne, tak Dobromila vyhazuje. **S opravou se nechce zdržovat**. Vytváří mnohem více odpadu a větší ekologickou stopu tím, že příliš často kupuje nové výrobky.

Strana 13

- + Radomír veškerou **odpadní biomasu kompostuje** nebo ji použije jako potravu pro prasátka, králíky nebo slepice.
- + Radomír **jako hnojivo používá domácí hnůj**, např. od slepiček.
- + Radomír **nechává volný průlet na půdu pro netopýry**, kde mají letní kolonie.

– Dobromila sice třídí, ale zároveň **produkuje extrémní množství odpadu**. Mnohem lepší je vzniku odpadu předcházet, až poté je rozumné ho třídít.

– Dobromila **tříděný odpad vozí autem**, přitom to má jen několik desítek metrů ke kontejnerům.

– Dobromila **netřídí biomasu**, která tvoří až 60 % odpadu. Místo kvalitního humusu, který zadarmo vzniká z rozkladu biomasy v kompostu, si kupuje drahé substráty s rašelinou (její těžba ničí životní prostředí).

Strana 18 – po roce

+ **Sousedí už nejsou nepřátelé**. Navzájem se obohatili o nové pohledy na věc, zjistili, že nic není černobílé, hledají svoji cestu.

A dále už záleží na každém z nás.

Odkazy pro načerpání dalších informací:

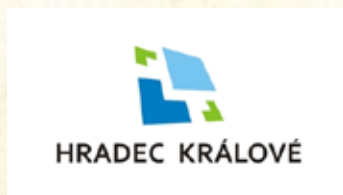
www.csophradec.cz, www.pomaham-prirode.cz, www.ekokaravan.cz, www.birdlife.cz, www.prirodnizahrada.eu, www.stoppalmovemuoleji.cz
www.hra-o-zemi.cz, www.klimatickakoalice.cz, www.uhlikovastopa.cz, www.snizujemeco2.cz, www.veronica.cz, www.faktaoklimatu.cz

a

Kniha “Jak žít dobře, zdravě a ekologicky šetrně” (nakladatel Arnika)

Publikace vznikla v rámci osvětové kampaně Pomáhám přírodě
za podpory města Hradec Králové, Královéhradeckého kraje
a našich partnerských organizací.

Děkujeme!

Český svaz ochránců přírody Hradec Králové

EKOLOGICKÁ DETEKTIVKA

Napsal: kolektiv autorů osvětové kampaně Pomáhám přírodě

Ilustrace: Filip Laštovic

Design: Michal Jilma

Vydal: Český svaz ochránců přírody Hradec Králové

© 2020

